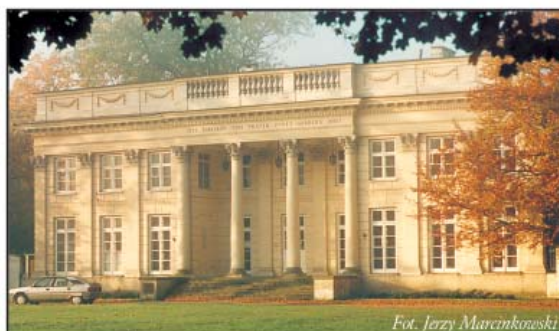

INSTYTUT OGRODNICTWA
ZAKŁAD PSZCZELNICTWA
PSZCZELNICZE TOWARZYSTWO NAUKOWE

52 NAUKOWA KONFERENCJA PSZCZELARSKA

MATERIAŁY z KONFERENCJI

Puławy, 11-12 marca 2015

INDEKS KSZTAŁTU GNIAZD PSZCZÓŁ *MEGAPIS*

Jerzy Woyke¹, Jerzy Wilde², Maria Wilde³

¹Pracownia Owadów Użytkowych, SGGW, Warszawa,

²Katedra Pszczelnictwa, UWM Olsztyn,

³Centrum Pszczelarskie Wilde, Gryźliny

Pszczoły z podrodzaju *Megapis*, tj. olbrzymia, *Apis dorsata* i skalna, *Apis laboriosa* produkują w niektórych krajach Azji, jak Indie i Nepal około 80% miodu wybieranych od 6 gatunków pszczoł żyjących w tych krajach.

Kształt plastrów pszczół żyjących w pomieszczeniach, pszczoły wschodniej *A. cerana* i *A. mellifera* zależy od kształtu pomieszczenia. Jednak u *Megapis* i *Micrapis* (*A. florea* i *A. andreniformis*) żyjących w wolnej przestrzeni, kształt plastrów zależy od innych czynników. Pszczoły te budują gniazda o różnych rozmiarach i kształtach. Kształt gniazd tych pszczół dostarcza wiele ważnych informacji o warunkach gniazdowania i spodziewanej produkcji miodu.

Pomiar gniazd pszczół *Megapis* jest niezwykle trudny, gdyż budują one gniazda pod konarami bardzo wysokich drzew lub pod nawisami skalnymi powyżej 2000 m n.p.m. Potrzebny był indeks do porównania kształtu gniazd mierzonych bezpośrednio oraz na fotografii lub filmie.

Opracowany przez nas indeks kształtu plastra (IKP) przedstawia stosunek poziomego wymiaru podstawy (przyczepu) plastra (PO) do wymiaru pionowego (PI) mierzonego od połowy wymiaru poziomego, prostopadle do dolnej krawędzi plastra, $IKP = PO/PR$. Gniazda mają w przybliżeniu kształt półkola lub połowy elipsy. Jeżeli stosunek PO (średnica) do PI (promień) wynosi 2, oznacza to, że gniazdo ma kształt półkola. Jeżeli PO/PI jest mniejszy niż 2, oznacza to, że gniazdo jest pionową półelipsą (wiszącą). Jeżeli PO/PI jest większe niż 2 oznacza to, że jest poziomą półelipsą (leżącą).

Nasze pomiary wykazały, że gniazda *A. dorsata* w miejscach odsłoniętych od wiatru były pionowymi półelipsami, $IKP = 1,2 - 1,5$. Natomiast, w nieosłoniętych miejscach były one poziomymi półelipsami, $IKP = 3,3 - 4,7$. Gniazda *A. laboriosa* pod częściowo osłoniętymi nawisami były pionowymi półelipsami, $IKP = 0,96$. Często, w gniazdach w kształcie poziomej półelipsy $IKP > 3$, znajduje się więcej miodu, niż w tych, innego kształtu.
